ИЗБЯГАЛИТЕ ДАНЪЦИ

КОЙ ПЛАЩА ДАНЪЦИ В ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА

Избягалите данъци – Кой плаща данъци в Централна и Източна Европа?

Този доклад е изготвен от шест неправителствени организации от страни в Централна и Източна Европа: България (ЕС „За Земята“), Чехия (Glopolis), Унгария (Demnet), Латвия (Lapas), Полша (IGO) и Словения (Ekvilib).

Изследването е координирано и написано от Finance Uncovered, **www.financeuncovered.org**

Автори: Авторски колектив

Издават: ЕС „За Земята“, Glopolis, Demnet, Lapas, IGO, Ekvilib Institute. Прага, 2017

Българската версия публикува:
ЕС „За Земята“, бул. „Янко Сакъзов“ 11Б, ап. 2
София 1000, п.к. 975. тел/факс +359 2 943 1123 ,
www.zazemiata.org

Тази публикация е изготвена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. За съдържанието на този документ отговорност носят единствено авторите и в никакъв случай не може да се твърди, че той отразява позицията на финансовите донори.

Тази публикация се реализира в рамките на проекта „Заедно за данъчна справедливост – да мобилизираме европейските граждани да поставят неравенството и данъчната справедливост в центъра на европейската програма за развитие по време на Европейската година на развитие 2015 и отвъд нея“, който се финансира от Европейския съюз.

КОЙ ПЛАЩА ДАНЪЦИ В ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА?

Увод

С участници от шест държави от Централна и Източна Европа – Унгария, Чехия, Словения, Полша, Латвия и България, решихме да разгледаме данъчното положение на най-големите компании във всяка държава.

Нашата работа бе вдъхновена от Димитър Събев, активист за данъчна справедливост в България, който вече бе провел изследване в тази област през 2015 г.

Димитър задава един прост въпрос. Какъв е размерът на корпоративния данък, който внасят в държавния бюджет десетте най-големи компании в България?

Отговорът е изненадващ. През 2015 г. десетте компании с най-високи приходи в България са получили нетно данъчен кредит. С други думи, десетте най-големи компании в България, взети като цяло, са получили повече средства от държавата под формата на приспаднати данъци и други компенсации, отколкото са внесли в бюджета като налог върху печалбите си.

Решихме да повторим това упражнение в пет други страни, в които са базирани нашите изследователи: Чехия, Латвия, Словения, Полша и Унгария. Въпреки че в никоя от тези страни резултатите не са толкова крайни както в България, възникват някои интересни въпроси. Например открихме, че една от най-известните компании в региона – словенската Gorenje, не е плащала корпоративен данък в родината си в продължение на пет години, като няма сведения Gorenje да е действала по незаконен начин.

Също така установихме, че Унгария сякаш се е утвърдила като данъчния рай на региона. Правителството там опитва да намали ставката на корпоративния данък до 9%, но най-големите компании не плащат дори и това. Чрез използване на различни методи за освобождаване от данъци и данъчни облекчения, данъчната ставка, плащана от най-големите компании в страната е по-малко от 0.5%.

Като част от нашето изследване също така разглеждаме как данъчната тежест се разпределя между работниците, корпорациите и потребителите.

В това отношение се вижда, че в Унгария не само десетте най-големи компании плащат сравнително по-ниски данъци. Унгарските фирми като цяло отделят по-малък дял от печалбата си в хазната. За сметка на това, данъчната тежест в Унгария пада върху нейните граждани, които компенсират „данъчните икономии“ на фирмите с данък добавена стойност и други данъци, плащани от физическите лица.

В нашето изследване Чехия е единствената страна, където размерът на корпоративния данък като дял от общите данъчни приходи е сравним с данъчните постъпления от частни лица, плащани върху техните доходи. Във всяка друга страна е налице значителна разлика между сумите, плащани от търговски фирми и от физически лица.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА

Повишаване на прозрачността на данъчните стимули и на данъчните споразумения

Докладът показва, че някои големи компании в региона се възползват от благоприятни данъчни стимули, които им позволяват да плащат по-малко данъци.

В допълнение, доклад от EURODAD вече установи, че през последните години е налице увеличение на броя на данъчните сделки между данъчните власти и мултинационалните компании.

С цел подобряване на данъчните политики на националните правителства е важно обществеността да разполага с всички факти за цената на данъчните стимули, както и за договорките, сключвани между правителствата и мултинационалните компании по отношение на данъчното облагане.

Ето защо правителствата трябва редовно да публикуват информация за разходите за данъчни облекчения и за данъчните споразумения, които те правят с мултинационални компании.

Подкрепа на публичното отчитане по страни

Това проучване намери доказателства, че страните от Централна и Източна Европа не са имунизирани от пренасочване на печалби от мултинационалните компании.

Едно от най-ефективните средства за разкриване на пренасочването на печалби е компаниите да публикуват своите отчети за всяка страна поотделно. Това би дало възможност на обществеността да разбере по-добре къде мултинационалните компании генерират печалбите си и дали не преместват изкуствено тези печалби от юрисдикции с по-високи данъчни ставки към такива с по-ниски.

Правителствата на Централна и Източна Европа следва да подкрепят приемането на всеобхватно и публично данъчно отчитане страна по страна в ЕС.

Ангажиране с предложенията на ЕС за Обща консолидирана корпоративна данъчна основа

Нашето изследване показа, че компаниите са в състояние да се възползват от различните данъчни правила в отделните страни, за да постигат по-благоприятно за тях данъчно облагане. Затова европейските страни трябва да се ангажират да работят заедно, за да се осигури равнопоставеност между страните и общ набор от правила за определяне на данъчната основа. Възможност за това съществува, благодарение на предложенията на Европейската комисия за Обща консолидирана корпоративна данъчна основа. Страните от Централна и Източна Европа трябва да се ангажират позитивно с този дебат на равнище ЕС.

Кой плаща данъци?

Често се казва, че в живота има две неща, които са сигурни: смъртта и данъците. Но кой всъщност плаща данъците не е сигурно.

Най-общо казано има три вида данъчно облагане:

- Данъци върху труда, напр. данък върху доходите на физическите лица;
- Данъци върху капитала, напр. данък върху капиталовите печалби и корпоративен данък; и
- Данъци върху потреблението, напр. акцизи върху тютюневите изделия, данъци върху продажбите и ДДС.

Тези данъци се плащат от различни слоеве на обществото:

- Данъците върху труда се плащат от работещите;
- Данъците върху капитала се заплащат от собствениците на капитала (т.е. акционерите); и
- Данъците върху потреблението се плащат от потребителите.

Социалните осигурителни вноски, които съставляват значителна част от данъчната тежест на повечето страни може да бъдат разделени на вноски от работодателя и вноски от служителите – но и двете представляват данък върху труда.

Данъците върху потреблението се считат от повечето автори за най-регресивния вид данъци. Това означава, че пропорционално те падат върху плещите на повече хора с по-ниски доходи. Това е така, защото богати или бедни, всички ние имаме едно базово ниво на потребление, което трябва да поддържаме, и ние всички плащаме една и съща сума данъци върху тази "кошница" от основни стоки.

От друга страна, тъй като данъците върху доходите и социалното осигуряване най-често се начисляват като процент от доходите, то онези, които получават повече пари, плащат повече данъци за същия брой отработени часове по сравнение с хората с по-ниски заплати.

Как данъчната тежест се разпределя между потребителите, предприятията и работещите, разбира се, е решение на националните правителства и парламенти.

Какво говори регионът за корпоративното данъчно облагане – и защо?

През последните години дебатът за корпоративната данъчна политика в Европа се разгорещи и обхвана политиците, медиите, гражданското общество и други заинтересувани страни. Разкритията на LuxLeaks и Panama Papers значително допринесоха за повишаване на осведомеността относно различните форми на избягване на данъци, използвани от мултинационалните предприятия.

Но докато дебатите в някои региони на Европа се радват на широка аудитория, гражданското общество и политическите партии в Централна и Източна Европа (ЦИЕ) като цяло запазват мълчание по въпроса.

Данъците имат различни социални конотации в Централна и Източна Европа, но рядко се възприемат като справедлив начин за преразпределение: от всички – за всички. Освен това, обществените дебати се фокусират върху най-видимите за избирателя форми на данъчно облагане – лични данъци и данъци върху потреблението. Корпоративното данъчно облагане и данъците за бизнеса по правило се пропускат. В резултат на това, борбата срещу измамите с ДДС – най-непрогресивната форма на данъчно облагане, се е превърнала почти в синоним на данъчни дебати въобще. Укриването и избягването на корпоративни данъци се котира сравнително ниско като потенциална тема за обществено недоволство в региона.

Повечето правителства в региона са привърженици на подхода, който се застъпва за и насърчава чуждестранните инвестиции, обещаващи работни места, приток на капитал, регионално развитие и т.н. Някои от причините за това може да се изведат от специфичната геополитическа обстановка в региона. Въпреки че тя не е еднородна, има и общи характеристики: много от страните са придобили независимост сравнително наскоро, налице е постепенен преход след началото на 1990-те години за отваряне към световните пазари, много от страните заемат сравнително периферно положение в ЕС, налице е и постепено премахване на обществените услуги, и т.н.

Специфичните исторически и културни условия обуславят факта, че много хора в региона интерпретират дискусията за сътрудничество в областта на данъчната политика като атака срещу трудно спечелените суверенитет на народа и пазара. Макар че много различни данъчни юрисдикции си съжителстват и се припокриват в рамките на ЕС, а също и в рамките на ЦИЕ, това от друга страна усложнява данъчното отчитане и отваря вратички, които могат да се експлоатират.

Със засилването на вниманието на гражданското общество към данъчната справедливост, в целия ЕС се чуват ясни призиви за по-прозрачна, последователна и координирана данъчна система. Необходимостта от хармонизация на данъчните правила е по-належаща от всякога – и на първо място стои въпросът за по-голямата прозрачност. Когато информацията за това какво се случва в международното и в корпоративното данъчно облагане стане публично достояние, критиката и търсенето на алтернативи също ще бъдат по-добре информирани.

На второ място, може да се вземат мерки и да сложи край на ерозирането на данъчната основа и пренасочването на печалбите, т.нар. BEPS. Това е един от термините, които описват неправомерните усилия за отклоняване на печалбите и намаляване на реално плащаните данъци. И на последно място, може да се учреди глобален данъчен орган, при положение че има обществен и политически интерес. Дори и да има опасения за субсидиарност, от тази по-голяма цел може да се възползват всички, а не малцина: по-силен обществен сектор, по-добри обществени услуги и равномерно разпределена данъчната тежест върху отделните групи от населението.

Този доклад е разработен, имайки предвид както регионалните особености, така и общата перспектива. В някои отношения ЦИЕ наистина се различава от Западна Европа, но има и много сходства в начина, по който регионът е засегнат от неефективната и остаряла международна данъчна система. Поради това е от решаващо значение да разгледаме възможните алтернативи от гледна точка на ЦИЕ, както и да им дадем гласност. Ако регионът се отвори за дискусиите за данъчна справедливост и сподели опита си, има надежда, че Европейският съюз, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и Организацията на обединените нации също ще чуят гласа на Централна и Източна Европа.

Общи констатации

Нашето изследване показва, че намаляването на данъците за корпорациите и хората с най-високи доходи чисто и просто измества данъчната тежест върху обикновените граждани. Това противоречи на теорията, предлагана от някои икономисти, че ниските и плоски данъци ще увеличат приходите от корпоративни данъци чрез стимулиране на икономическата активност. Напротив – налице е несъразмерно голяма данъчна тежест върху стоките и услугите в сравнение със средната за ОИСР стойност. Освен това, една и съща данъчна ставка за хората с по-ниски и по-високи доходи насърчава неравенство на доходите.

Това е въпрос, който правителствата в Централна и Източна Европа все по-често започват да осъзнават и Естония – първата страна в региона, която въведе плосък данък, вече е започнала да се отказва от него.

Като цяло, установихме, че размерът на корпоративните данъци като процент от БВП в пет от шестте разгледани страни е значително по-нисък от средния за ОИСР. Само Чехия събира повече корпоративни данъци като процент от общото данъчно облагане спрямо средното за групата от 35 страни на ОИСР.

Страната с най-малка разлика между сумата, внесена от корпорации и физически лица, е Чехия с разлика от по-малко от 1 процентен пункт. В Латвия, разликата е 14 пр.п.

Дял на корпоративния данък от общия данъчен приход и дял на данъка върху доходите на физизческите лица

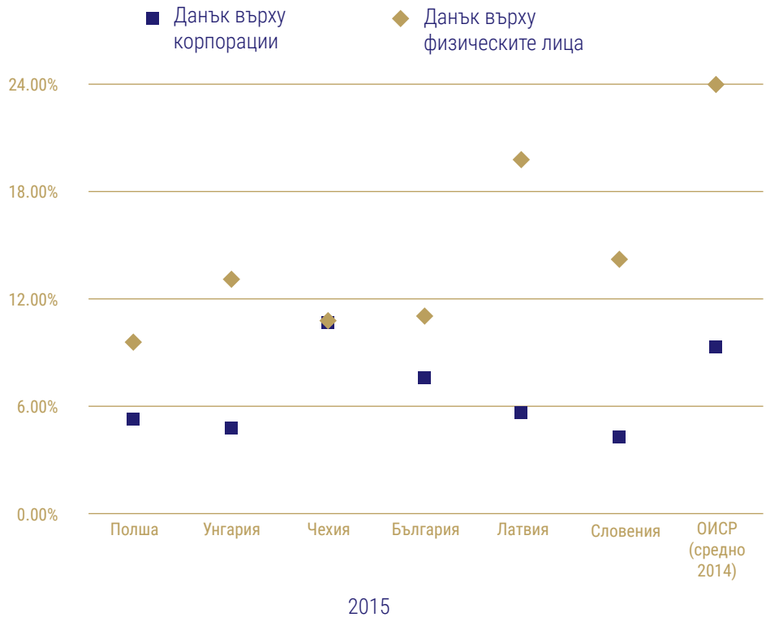

Вижда се, че в рамките на ОИСР също има голяма разлика между приходите от преки данъци върху корпорациите и върху физическите лица.

Освен това, ако разгледаме абсолютните стойности, може да видим, че във всяка държава освен Чехия фирмите са допринесли с по-малък процент от общите данъчни приходи на правителството, отколкото е средното значение за ОИСР.

За компенсация, страните от региона събират много повече данъци от потребителите – с ДДС, данъци върху продажби и акцизи. Във всеки от случаите, които разгледахме, данъчните приходи от данъци върху потреблението имат по-висок дял от средния за ОИСР (въпреки че в Чехия и Словения тази разлика е незначителна).

Данъци върху стоки и услуги в сравнение със средните за ОИСР

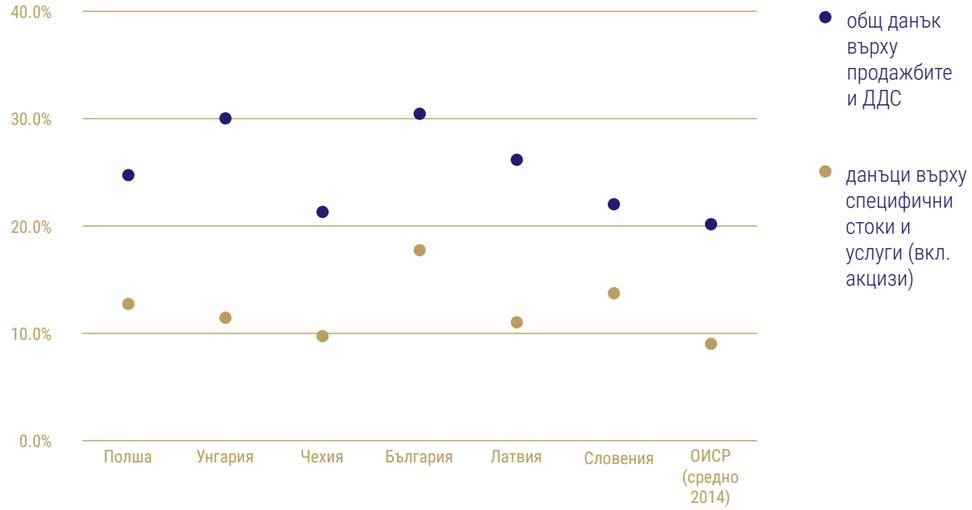

По-долу излагаме данъчната структура на всяка страна, където се вижда колко всяка от тях събира под формата на данъци върху потреблението, труда и печалбите от стопанска дейност.

Данъчна структура на страните от ЦИЕ

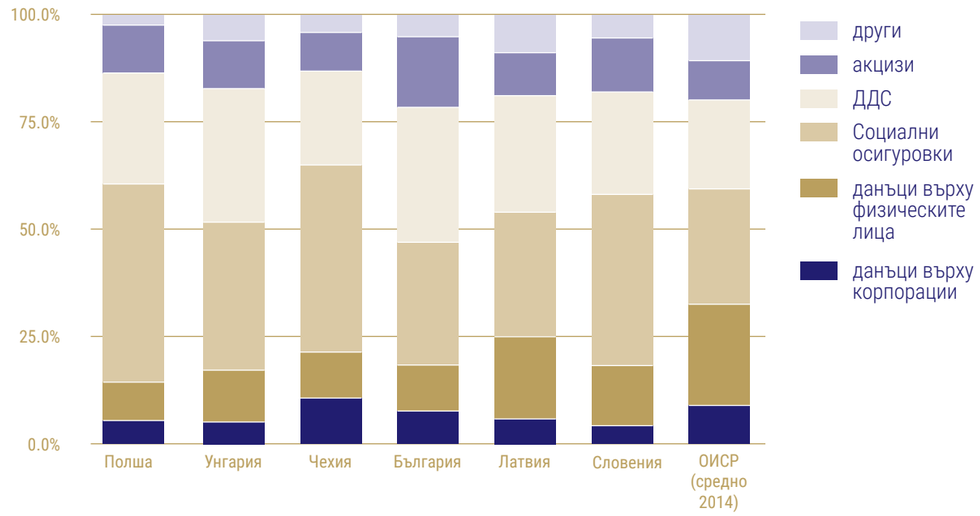

2015

Следващата графика сравнява корпоративните данъчни постъпления с БВП, за да се види колко допринасят фирмите в контекста на всички други икономически дейности.

Тук отново виждаме, че Чехия през 2015 г. е взимала относително много по-висок данък от корпорациите, отколкото други страни, включително и тези с подобни данъчни ставки. Например, Полша има подобна на Чехия корпоративна ставка, но за сметка на това е събрала много по-малък данък спрямо БВП.

Корпоративни данъци като % от БВП

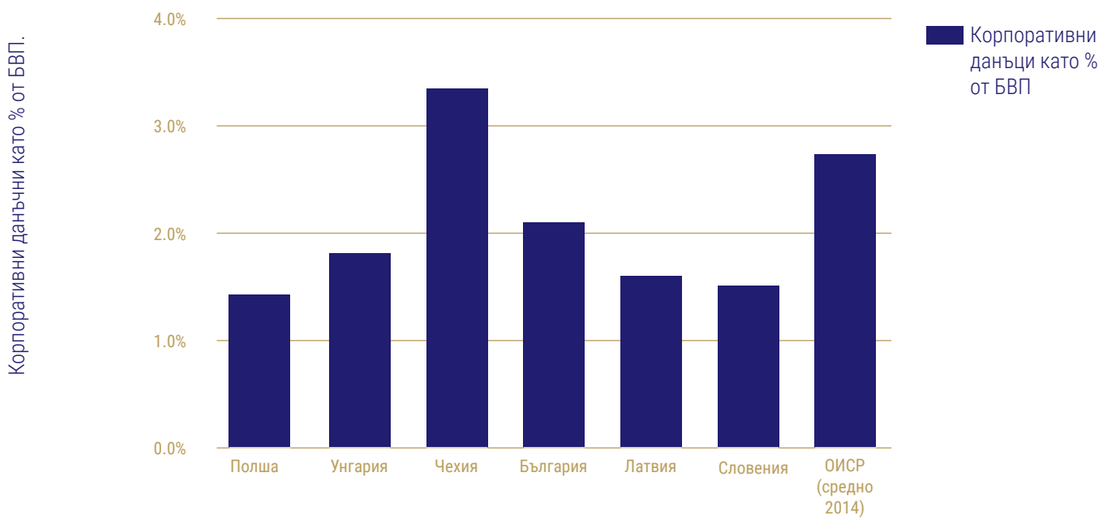

2015

Как анализирахме данъчната тежест в Централна и Източна Европа

Статистиките на ниво държава в този доклад са взети от статистическата база данни на ОИСР за Чехия, Унгария, Латвия и Словения. За Полша, въпреки че е член на ОИСР, нямаше налични данни за 2015 г. в базата на ОИСР. Съответно за Полша и България добихме нашите данни от сайтовете на съответните Министерства на финансите. Всички съотношения, включени в доклада са изчислени по официални данни.

Базата данни на ОИСР включва дефиниции за данъци, които се различават от определенията, използвани в някои страни. Например определянето на общите данъчни приходи на ОИСР включва вноски за социално осигуряване, докато в Полша Министерството на финансите не ги включва към размера на данъчните приходи. Ето защо, в стремежа си да получим по възможност най-сравними данни, в случая на Полша добавихме приходите от социално осигуряване към данъчните.

Числата, които използвахме като средни стойности за ОИСР са от 2014 г., тъй като ОИСР все още не е публикувала данни за 2015 г. Но средните стойности за ОИСР не се променят много от една година в друга. Затова смятаме, че посочените стойности позволяват валидна съпоставка.

Когато говорим за размера на данъците, плащани от физически лица и от корпорации, използваме широките категории от базата данни на ОИСР, които касаят данъците върху печалбите, върху доходите и върху капиталовите печалби. Съответно става дума за платени данъци върху печалбите и върху капиталовите печалби, а не просто за постъпления от корпоративен данък.

Що се отнася до косвените данъци, отново използвахме големите категории в базата данни на ОИСР. Ползвахме категорията „общи данъци върху стоките и услугите“, а не ДДС или данък върху продажбите. Това се наложи, тъй като ДДС и данъците върху продажбите често се използват като заместители – някои страни изобщо нямат данъци върху продажбите, други имат – но нямат ДДС. Използването на по-широката категория улавя всички данъци, наложени върху стоки и услуги, които повишават цените за потребителите. Същото важи и за данъците, платени върху специфични стоки или услуги, например данъците върху цигарите и алкохола.

Данните за данъчната ставка във всяка страна също са събрани чрез базата данни на ОИСР или други бази данни, свързани с индустрията като например Deloitte International Tax Source.

Топ 10

Статистиката за десетте най-големи компании бе събрана от организациите Glopolis, Demnet, „За Земята“, Lapas, Ekvilib и IGO, които работят във всяка от изследваните страни. Всеки от партньорите беше помолен да представи списък с десетте най-големи компании в страната по приходи. Тези списъци са изработени най-често с помощта на информация, публикувана в бизнес издания.

След това, всяка участваща организация бе помолена да събере набор от конкретни данни за компанията – приходи, брутна печалба, печалба преди облагане с данъци, размер на платените данъци. Тези стойности бяха вписани в обща таблица, която улесни сравнителния анализ по фирма и страна.

Стойностите са взети от публикуваните годишни отчети на всяка компания.

Допълнителни изследвания бяха направени за някои компании, за които данъчните ставки видимо се различават от законоустановена ставка в продължение на няколко години. Това наложи разглеждане на приложенията към годишните счетоводни отчети.

Кой плаща данъци в Чехия

Корпоративна данъчна ставка - 19%

БВП	4,554,615,000,000 крони
Общи приходи на правителството	1,524,423,000,000 крони
Данъци върху печалбите на компаниите	162,100,000,000 крони
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	164,500,000,000 крони
Приходи от данъци като % от БВП	33.47%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	10.63%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	10.79%
Вноски за социално осигуряване	659,700,000,000 крони
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	43.28%
Общи данъци върху стоки и услуги (върху продажбите и ДДС)	333,274,000,000 крони
ДДС, % от общите държавни приходи	21.86%
Приходи от акцизи и мита	154,100,000,000 крони
Акцизи, % от общите държавни приходи	10.11%

Чехия

Чехия се представя най-добре в нашата група по отношение на:

1) Размера на данъка, събран от корпорации;
2) Размера на корпоративния данък като процент от общите данъчни приходи;
3) Размера на корпоративния данък като процент от БВП;

В действителност това е единствената страна, която има по-високи от средните за ОИСР стойности в тази категория.

В допълнение, при данните за Чехия почти няма разлика между обема на данъците, събирани от корпорации и тези от данък общ доход върху физическите лица. Това отличава Чехия от страните в ЦИЕ и ОИСР.

Интересно е, че Чехия също така има една от най-високите корпоративни данъчни ставки в нашата група, поради което може да се заключи, че намаляването на данъчните ставки не води до по-високи данъчни приходи.

Корпоративно отчитане

Чехия изглежда има значителни проблеми с корпоративното отчитане. Към момента на това проучване, четири от десетте компании с най-големи печалби през 2015 г. все още не бяха подали отчетите си за същата година.

Съгласно чешкото законодателство, компаниите са задължени да подадат отчетите си до края на годината след приключването на сметките им. Това означава, че ако датата на баланса е в края на 2015-та календарна година, компаниите може да не публикуват своите отчети до декември 2016 г. Това е много по-късно в сравнение с другите страни и прави корпоративните проверки по-трудни.

Към октомври 2016 Foxconn, Unipetrol, Bosch Group CR, Ahold и Lidl все още не бяха подали своите отчети за 2015-та счетоводна година в чешката Камара на компаниите. Unipetrol обаче, като фирма на фондовия пазар, е публикувала своите отчети на интернет страницата си. Ahold не е подала сметки и за 2014. Ahold заяви, че в резултат на сливане с друга фирма, двете отчетни години са били комбинирани, за да образуват един отчетен период. Резултатът от това е, че две години от отчетите за 2014 и 2015 г. ще бъдат подадени преди крайния срок за 2015 г. (2016 г.). Ahold подчерта, че компанията действа в строго съответствие с всички разпоредби на чешкото счетоводно законодателство. Заради липсата на данни за компаниите за 2015 г. решихме в таблицата по-долу да работим с данни за 2014 г.

Топ 11

Като цяло, данъчните задължения на 11-те най-големи компании в Чехия възлизат на 21.67% от отчетената печалба, което е малко над общата корпоративна данъчна ставка в страната. Въпреки това, както можем да видим, в някои случаи има големи вариации. През 2015 г. RWE дължи данък, еквивалентен на 46% от печалбата си. Все пак компанията в предишни години е плащала значително по-нисък от законовия процент и това може да се дължи на разлика в периодите за плащане, като компанията надплаща в една година, за да компенсира недоплащане през предходната. Други компании също са платили по-малко от законовия процент и по-долу ще разгледаме някои от причините за това.

Foxconn

Foxconn плаща сравнително малко данъци, и от доста време във всяка последваща година плаща все по-малко данъци по сравнение с останалите фирми в чешкия топ-10, според нашите изследвания. Това изглежда се дължи на данъчните стимули за инвестиции. В отчета на Foxconn за 2011 г. се посочва, че Foxconn получава специален данъчен стимул за започване на ново производство през 2011 г. и също така, че има десет годишен данъчен стимул от 2009 г.

2014	Продажби	Печалба преди данъци	Данък	Норма на печалба	Данък % печалба преди данъци
ŠKODA AUTO, a.s.	299,318,000,000 Крони	21,349,000,000 Крони	2,928,000,000 Крони	7.13%	13.71%
ČEZ, a.s.	201,751,000,000 Крони	28,656,000,000 Крони	6,244,000,000 Крони	14.20%	21.79%
AGROFERT, a.s	166,772,035,000 Крони	7,670,753,000 Крони	1,672,585,000 Крони	4.60%	21.80%
RWE Supply&Trading CZ, a.s.	146,075,223,000 Крони	3,251,640,000 Крони	1,507,823,000 Крони	2.23%	46.37%
FOXCONN CZ s.r.o.	125,099,465,000 Крони	1,524,211,000 Крони	106,349,000 Крони	1.22%	6.98%
Energetický a průmyslový holding, a.s.	100,900,000,000 Крони	19,799,104,196 Крони	6,193,039,578 Крони	19,62%	31.28%
UNIPETROL, a.s.	124,229,000,000 Крони	-1,362,000,000 Крони	-806,000,000 Крони	-1.10%	N/A
České dráhy, a.s.	36,736,949,000 Крони	542,980,000 Крони	386,774,000 Крони	1.48%	71.23%
O2 Czech Republic a.s.	37,372,000,000 Крони	4,505,000,000 Крони	990,000,000 Крони	12.05%	21.98%
Lidl Česká republika v.o.s.	34,123,532,000 Крони	2,600,000,000 Крони	0 Крони	7.62%	0.00%
METROSTAV a.s.	39,577,391,000 Крони	547,111,000 Крони	94,099,000 Крони	1.38%	17.20%
Общо	**1,311,954,595,000 Крони**	**89,083,799,196 Крони**	**19,316,669,578 Крони**	**6,40%**	**21,68%**

Както беше обяснено по-горе за Ahold, годишните отчети за 2014 и 2015 г. не са достъпни. Затова не включихме Ahold в тази статистика. В случая с BOSCH GROUP CR. имаше годишни данни, но само за индивидуалните дружества, не и за цялата група. Затова решихме да не включваме в таблицата също и BOSCH.

Unipetrol

Независимо от по-доброто представяне на чешките фирми по отношение на плащането на данъци като цяло, има някои доказателства за пренасочване на печалби от мултинационалните компании в Чехия. Unipetrol е част от полската Orlen Group. Компанията рафинира петрол в Чехия, притежава бензиностанции и произвежда пластмаси. Компанията е отбелязала загуби в Чехия в четири от последните пет години.

Самата Orlen Group не е на загуба. PKN Orlen е най-голямата компания в Полша по оборот и е реализирала печалба от около 3.5 млрд злоти през 2015 г. Нормата й на печалба е около 4% през 2015 г. и компанията има печалба в четири от петте години между 2011 г. и 2015 г. Единствената година, през която е отбелязала загуба, е 2014 – по време на срива на цените на петрола.

Налице са значителни вътрефирмени сделки между Unipetrol и Orlen. Например годишните отчети за 2013 г. на Unipetrol показват, че компанията е направила покупки на стойност 57 млрд. крони от PKN Orlen. Това е значително повече от половината от оборота през тази година, който е бил 99.4 млрд. крони. Такова голямо количество транзакции между свързани страни е значим рисков фактор по отношение на прехвърлянето на печалби.

Orlen притежава 60% от акциите на Unipetrol, други 20% се държат от Paulinino Ltd., кипърска компания, която управлява инвестициите на няколко анонимни инвеститори.

Unipetrol прие данните, които представихме на компанията без по-нататъшен коментар.

Lidl

Данните за Lidl показват аномалия. Lidl в Чехия е учредена като компания от по-специален тип – общо търговско партньорство. Партньорската компания не плаща никакви данъци, вместо това нейните партньори са данъчно задължени.

Този тип компании обикновено са запазени за сдружения на професионалисти като например архитекти, адвокати или счетоводители. Много рядко голямо търговско предприятие бива структурирано по този начин. Нито една друга компания в страните, които проучихме, няма подобна структура.

Lidl в Чехия има двама партньори – немската компания Beteiligungs GmbH и чешката Lidl Holdings, s.r.o.

Изследователският екип успя да разкрие споразумението за партньорство между Beteiligungs и Lidl Holdings, в което се чете, че има договореност за разпределението на печалбата, като 99.99% от печалбите на Lidl в Чехия се пренасочват към Германия и само 0.01% остават в Чехия.

Въпреки това, когато представихме това на компанията, ни отвърнаха, че германският партньор е местно лице за данъчни цели в Чехия и плаща данъци в страната. През 2014 г. двамата партньори са платили 504 694 930 крони на чешкото правителство, което е еквивалентно на данъчна ставка от около 19.5% от печалбата на партньорството.

Кой плаща данъци в Унгария

Корпоративна данъчна ставка: 10% върху печалбата под 500 милиона форинта и 19% върху печалбата над 500 милиона форинта

БВП	33,999,000,000,000 форинта
Общи приходи на правителството	13,280,871,000,000 форинта
Данъци върху печалбите на компаниите	625,196,000,000 форинта
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	1,688,645,000,000 форинта
Приходи от данъци като % от БВП	39.06%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	4.71%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	12.71%
Вноски за социално осигуряване	4,428,900,000,000 форинта
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	33.35%
Общи данъци върху стоки и услуги (продажби и ДДС)	4,082,900,000,000 форинта
ДДС, % от общите държавни приходи	30.74%
Приходи от акцизи и мита	1,581,200,000,000 форинта
Акцизи, % от общите държавни приходи	11.91%

Въпреки репутацията си за ниски данъчни ставки, унгарското правителство събира много висока сума от данъци. Като процент от БВП, Унгария има повече данъчни приходи от своите съседи. Въпреки това, предприятията плащат сравнително малко данъци върху печалбите. Физическите лица поемат много по-висока тежест по отношение на подоходния им данък и ДДС. В Унгария по-голямата част от осигурителните вноски се плащат от работодателите, вместо от служителите (27% срещу 18.5%).

Топ 10

Нашето унгарско изследване направи няколко съществени констатации.

Унгария е данъчният рай на Централна и Източна Европа. Наскоро унгарското правителство обяви, че ще намали ставката на корпоративния данък от 19% (10% за по-малките фирми) на 9%. Това изглежда е ненужно, защото според нашето изследване повечето от най-големите компании в страната са платили данъци върху печалбата си от порядъка на 1% или по-малко. Като цяло, десетте най-големи унгарски компании са платили само 0.35% от печалбите си под формата на данъци през 2015 г. Изключение е Samsung, които са платили около 16% данъчна ставка през 2015.

2015	Продажби	Печалба преди данъци	Данък	Норма на печалбата	„Данък % от печалбата“
GE Infrastructure CEE Holding Kft.	0	2,865,595,000,000	68,000,000	N/A	0.0024%
MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (MOL Hungarian Oil and Gas Company)	1,887,477,000,000	- 190,072,000,000	70,000,000	-10.07%	
Audi Hungaria Motor Kft	2,610,668,998,880	138,316,063,200	0	5.30%	0.00%
Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.	1,064,867,889,600	20,942,091,840	342,240,160	1.97%	1.63%
Samsung Electronics Magyar Zrt.	758,586,000,000	28,407,000,000	4,522,000,000	3.74%	15.92%

Magyar Suzuki Zrt. (Magyar Suzuki Corporation)	618,577,953,600	Ft18,301,237,760	215,926,926	2.96%	1.18%
Wizz Air Hungary Kft.	492,606,646,400	Ft71,623,625,040	726,751,520	14.54%	1.01%
Flextronics International Kft.	508,350,320,000	Ft3,675,402,560	5,009,920	0.72%	0.14%
MVM Magyar Villamos Művek Zrt. (MVM Hungarian Electricity Ltd.)	12,364,000,000	Ft24,365,000,000	66,000,000	197.06%	0.27%
Robert Bosch Elektronika Kft.	459,030,788,800	Ft13,468,856,800	497,234,560	2.93%	3.69%
Hankook Tire Magyarország	220,148,000,000	Ft57,667,000,000	4,258,000,000	26.19%	7.38%
Общо	**8,632,677,597,280**	**3,052,289,277,200**	**10,771,288,960**	**35.36%**	**0.35%**

Като цяло, големите предприятия в Унгария допринасят относително малко за държавния бюджет в сравнение с малките предприятия.

Приходите на десетте най-големи компании Унгария съставляват 25% от БВП на страната. Въпреки това, когато става въпрос за данъчен принос, нашите констатации сочат, че той е по-малко от 2% от всички корпоративни данъци, плащани в страната.

За да се постигнат толкова ниски ставки, унгарското правителство е предоставило на фирмите редица данъчни облекчения и отчисления. Най-известно е данъчното облекчение за спорт, което позволява на компаниите да приспадат от данъчната си основа плащанията, извършени за спортни отбори. Размерът на парите, който може да изискат да им бъде върнат е по-голям от сумата, която са изхарчили за спорта. Това означава, че фирмите получават субсидии от правителството за спонсориране на спортни клубове.

General Electric

През 2015 г. GE Infrastructure CEE Holdings получават огромната сума от 3 трилиона форинта (8.9 млрд. евро) под формата на финансови доходи от други части на GE, върху които е платена данъчна ставка от само 0.002%. Въпреки това, относително често срещано явление е фирмите да не се облагат с данъци върху дивиденти от компании, които притежават изцяло.

Компанията подчерта, че други дъщерни дружества на GE в Унгария са платили 300 млрд. форинта за местни промишлени дейности през 2015 г.

Производители

Въпреки ниските унгарски данъчни ставки има доказателства, че някои компании все още пренасочват печалбите си извън Унгария. Големите мултинационални производители като Audi, Suzuki и Mercedes Benz имат големи заводи в Унгария. Почти всички те плащат по-ниски данъчни ставки от законовия процент. Интересно е, че въпросните компании също така отчитат сравнително малка печалба в Унгария.

Разгледахме оперативните маржове на големите производители, базирани в Унгария и ги сравнихме с оперативните маржове на глобално ниво за всички тези операции на компаниите. Открихме без изключение, че операциите в Унгария на мултинационалните компании са по-малко печеливши от тези на глобално ниво.

Компания	Оперативен марж Глобален	Оперативен марж Унгария
Audi	8.28%	5.30%
Mercedes Benz Cars	9.46%	1.97%
Bosch	6.50%	2.93%
Suzuki	5.95%	2.95%
Samsung	13.16%	3.74%

Това може би е така, защото стопанските разходи в Унгария са по-високи в сравнение с други страни. Но когато срещаме подобни несъответствия и в други страни, това може би е признак, че фирмите пренасочват печалбите си и ги изнасят необложени чрез трансферно ценообразуване.

Кой плаща данъци в България

Корпоративен данък - 10%

БВП	88 571 000 000 лева
Общи приходи на правителството	24 855 600 000 лева
Данъци върху печалбите на компаниите	1 860 400 000 лева
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	2 731 200 000 лева
Приходи от данъци като % от БВП	28.06%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	7.48%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	10.99%
Вноски за социално осигуряване	6 947 100 000 лева
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	27.95%
Общи данъци върху стоки и услуги (продажби и ДДС)	7 740 000 000 лева
ДДС, % от общите държавни приходи	31.14%
Приходи от мита и акцизи	4 525 000 000 лева
Акцизи, % от общите държавни приходи	18.21%

Разглеждайки данъчната структура на България виждаме, че корпорациите като цяло плащат повече, отколкото в други страни от нашето изследване, освен това има известен баланс между сумите, платени от корпорации и от физически лица върху доходите им. Социалните осигуровки също са относително ниски.

Въпреки това, ниските нива на данъка върху доходите се компенсират от косвените данъци, плащани от физическите лица. В сравнение с другите страни в нашето изследване, България събира най-много данъчни приходи от акцизи за алкохол и тютюн, както и от ДДС. Тези данъци, разбира се, повишават насъщните разходи и обикновено се считат за по-регресивни от преките данъци.

Топ-10

2015	Продажби (в хил. лв.)	Печалба преди данъци	Данък (в хил. лв.)	Норма на печалба	Данък, % печалба пр.д.
Лукойл Нефтохим	5 018 494	- 143 036	- 20 989	-2.85%	N/A
Аурубис България	4 193 984	242 934	23 958	5.79%	9.86%
Национална електрическа компания	3 200 564	- 203 968	- 175 914	-6.37%	N/A
Лукойл България	2 997 370	- 6 458	- 291	-0.22%	N/A
Кауфланд България	1 487 325	92 021	9 717	6.19%	10.56%
ЧЕЗ Електро България	1 401 593	9 771	1 090	0.70%	11.16%
Булгаргаз	1 399 550	23 863	3 498	1.71%	14.66%
ОМВ България	1 024 522	37 332	3 814	3.64%	10.22%
Експрес Логистика и Дистрибуция	990 594	- 426	83	-0.04%	-19.48%
Сакса	942 381	18 222	1 885	1.93%	10.34%
Общо	**22 656 377**	**213 291**	**- 156 118**	**0.94%**	**-73.19%**

Ако си достатъчно голям в България – не плащаш данък

От Димитър Събев

ТДесетте компании с най-голям оборот за 2015 г. в България са платили общо 44 милиона лева (22.5 милиона евро) корпоративни данъци. Това е относително нисък принос към националния бюджет.

Съвкупните продажби на първите десет български компании са в размер на близо една четвърт от БВП – и въпреки това данъчните постъпления от техния бизнес се равняват на само 2.3% от събраните корпоративни данъци за 2015 г.

Това е само половината от една тъжна история, тъй като българските топ 10 компании са, строго погледнато, получател на данъци. Законът за корпоративното подоходно облагане позволява да се приспадат минали загуби от облагаемата печалба, а в България има много компании, които в продължение на много години декларират само загуби. Те продължават да си ги приспадат и в крайна сметка бъдещите данъчни намаления се превръщат в корпоративен актив. По този начин счетоводителите на топ 10 компаниите успяха да обявят общо 156 милиона лева данъчен приход за 2015 г. Големите компании заслужават сравнението "държава вътре в държавата".

От друга страна, най-голям потребител на такива данъчни кредити е самата държава, като Националната електрическа компания е отговорна за най-много данъчни загуби в България през 2015 г.

Някои компании, които правят бизнес в България, използват широк набор от техники за намаляване на печалбите и данъците си. Някои фирми начисляват огромни разходи за външни услуги, като консултантски и управленски такси на стойност хиляди евро на ден.

Съдружниците дават „кредити" на своята компания и след това събират от нея 10% или по-висока лихва. Някои търговски вериги използват свързани компании, които са собственици на магазините, и плащат – на себе си – значително по-високи наеми от пазарните. Други начисляват огромни суми за ползването на своите собствени търговски марки, прехвърлени в офшорни компании, източвайки по този начин печалбите си към Лихтенщайн или Британските Вирджински острови.

Установихме редица случаи, в които холдинги избягват данъци, като се обграждат с дъщерни фирми „над" и „под" своята производствена фирма, базирана в България. Често тези дъщерни фирми предоставят скъпи части и материали и събират изкуствено надути такси за дистрибуция.

Димитър Събев е активист за данъчна справедливост, който проведе изследване в тази област през 2016 г. заедно с разследващия журналист Стоян Георгиев

Корпоративно оповестяване

Заслужава да се отбележи, че прозрачността по отношение данъците е относително висока в България. Търговският регистър предоставя цялостни и достъпни данни за финансовите резултати на компаниите.

Но примерът на България доказва, че прозрачността не води автоматично до по-задълбочен анализ и обществен дискурс. Чрез предоставяне или отнемане на рекламни приходи, най-големите компании могат да контролират осведомеността за данъците в националните медии.

Националната агенция за приходите (НАП) е дълбоко загрижена да не изплаши чуждите инвеститори. А политиците – както леви, така и десни, приемат статуквото на страната с най-ниски преки данъци в ЕС. Политиците изглежда не забелязват, че избягването и укриването на данъци са кауза, за която си струва да се борят. По тази причина обществеността като цяло е апатична към данъчните несправедливости – независимо че тежестта на косвените данъци в България е много по-висока от средната за ЕС.

Има много мултинационални компании, които се възползват от хлабавия български данъчен режим. Но случаят с Лукойл е наистина уникален. Руският петролен гигант е най-голямата компания в България. Независимо от това, през последното десетилетие тя е обявила общо 1.7 милиарда лева загуба. Затова и не е изненадващо, че не е платила нито цент корпоративни данъци в България. В същото време, у дома в Русия, компанията е декларирала големи печалби и е внесла значителни данъци. Корпоративните данъци, платени от Лукойл в Русия само за една година са приблизително 1.5 милиарда долара.

Лукойл не отговори на нашите искания за коментар.

Цялостната данъчна картина в България е мрачна: ако си достатъчно голям, може да не се тревожиш за данъци. Вратичките в публичните финанси, отворени от "умните" големи фирми, се компенсират от тежки невидими данъци, наложени върху широката – и безразлична общественост.

Кой плаща данъци в Полша

Корпоративен данък - 19%

БВП	1 798 302 000 000 злоти
Общи приходи на правителството	484 293 000 000 злоти
Данъци върху печалбите на компаниите	25 813 386 000 злоти
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	45 040 043 000 злоти
Приходи от данъци като % от БВП	26.93%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	5.33%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	9.30%
Вноски за социално осигуряване	221 673 000 000 злоти
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	45.77%
Общи данъци върху стоки и услуги (продажби и ДДС)	123 120 798 000 злоти
ДДС, % от общите държавни приходи	25.42%
Приходи от мита и акцизи	62 808 633 000 злоти
Акцизи, % от общите държавни приходи	12.97%

Полската данъчна структура най-силно зависи от социалното осигуряване в сравнение с останалите страни от нашето изследване. Тя също така зависи сравнително повече от косвени данъци – акцизи и ДДС, отколкото от преки данъци. И корпорациите, и физическите лица в Полша плащат относително по-малко преки данъци върху доходите си, които данъци се считат за по-прогресивна форма на облагане, тъй като при тях богатите плащат повече. При косвените данъци, например ДДС, бедните плащат колкото богатите, защото така или иначе всички потребяват насъщните стоки.

Компаниите в Полша като цяло плащат сравнително ниска данъчна ставка. Приходите от корпоративен данък там възлизат на 5.3% от всички данъчни приходи – втори най-нисък дял след Унгария. Това в съчетание с цялостно ниската данъчна тежест в Полша води дотам, че корпоративният данък като дял от БВП е най-нисък от всички страни в нашето изследване.

Топ 10

Когато става дума за десетте най-големи компании по отношение на приходите, забележителна характеристика са ниските печалби, реализирани от тези фирми. През 2015 г. средният марж на печалбата в десетте най-големи компании в Полша е 0.75%. Ниските печалби обясняват защо полските компании нямат голям принос към общите данъчни постъпления, независимо че плащат данъчна ставка, съответстваща на нормираната. В действителност, понеже на редица фирми, отбелязали загуби в Полша в крайна сметка им се е наложило да внесат някакъв корпоративен данък, общата сума на данъка, платена от най-големите полски предприятия е по-голяма от размера на печалбите, реализирани през 2015 г. Ако включим само компаниите реализирали приходи, размерът на данъка, платен от полските фирми е 19% върху печалбите – в съответствие с нормативния процент.

2015	Оборот (злоти)	Оперативна печалба (злоти)	Печалба преди облагане	Данък (злоти)	Марж на печалбата	Данъчен процент
PKN ORLEN S.A.	88,336,000,000	4,340,000,000	3,698,000,000	465,000,000	4.19%	12.57%
Jeronimo Martins	39,253,872,516	2,741,838,624	1,482,586,089	367,093,262	6.98%	24.76%
PGNiG Group.	36,464,000,000	3,290,000,000	3,014,000,000	878,000,000	8.27%	29.13%
PGE S.A[1].	28,542,000,000	-3,589,000,000	-3,756,000,000	461,000,000	-13.16%	-12.27%
Grupa Lotos S.A.	22,709,442,000	423,398,000	-195,274,000	68,026,000	-0.86%	-34.84%
Eurocash SA	20,318,212,635	325,082,188	265,637,627	35,426,257	1.31%	13.34%
KGHM S.A.	20,008,000,000	506,000,000	-5,122,000,000	-113,000,000	-25.60%	N/A
PZU S.A.	18,359,044,000	2,939,000,000	2,944,000,000	602,000,000	16.04%	20.45%
Tauron S.A.	18,375,224,000	-1,901,141,000	-2,187,771,000	-383,556,000	-11.91%	N/A
PKO BP	14,338,809,000	3,152,635,000	3,190,750,000	589,497,000	22.25%	18.48%
Общо	**306,704,604,151**	**12,227,812,812**	**3,333,928,716**	**2,969,486,519**	**0.75%**	**89.07%**

Полските компании, които проучихме, би следвало да са подложени на по-малък риск от пренасочване на печалбата. Това е така, защото Полша все още има голям брой големи държавни компании или компании, в които държавата има значително дялово участие. Държавните предприятия имат по-малко стимули да пренасочват печалбите си.

Ниските печалби в нашето изследване може да са функция на преобладаващия дял на нефтената и газовата промишленост сред най-големите полски компании. Енергийните и минните компании наскоро трябваше да се справят с катастрофата на суровинния пазар и последвалия спад на печалбите.

PGE потвърди нашите числа, но посочи, че данъчната стойност, която използваме, е само текущо данъчно задължение и не включва отсрочените данъци. За другите стойности в нашата таблица те казват, че това не са облагаеми стойности, а отчетни, така че в резултат на това съотношенията на данъците могат да бъдат подвеждащи, според компанията. PGE съобщи, че нейната ефективна данъчна ставка възлиза на 19% - както е описано в бележка 8.2 на финансовите им отчети за 2015 г.

Корпоративно оповестяване

Корпоративното оповестяване в Полша е сравнително непрозрачно в сравнение с другите страни от Централна и Източна Европа. Документите и корпоративните отчети не са достъпни онлайн. Вместо това, лицето, което иска достъп до отчетите трябва да посети корпоративния регистър лично. Във всяка друга страна от нашето проучване корпоративните отчети бяха на разположение онлайн.

Латвия

Корпоративен данък - 15%

БВП	24,348,500,000 евро
Общи приходи на правителството	7,100,000,000 евро
Данъци върху печалбите на компаниите	400,000,000 евро
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	1,400,000,000 евро
Приходи от данъци като % от БВП	29.16%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	5.63%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	19.72%
Вноски за социално осигуряване	2,000,000,000 евро
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	28.17%
Общи данъци върху стоки и услуги (продажби и ДДС)	1,900,000,000 евро
ДДС, % от общите държавни приходи	26.76%
Приходи от мита и акцизи	800,000,000 евро
Акцизи, % от общите държавни приходи	11.27%

В нашето изследване в Латвия установихме най-голяма разлика между преките данъци, плащани от физически лица и данъците, платени от корпорациите. Общо 5.6% от данъчните приходи на правителството идват от корпоративен данък, докато 19.7% от данъчните постъпления са от данъка върху доходите на физическите лица.

В Латвия относително висок дял от държавните приходи - 27% - се осигуряват от ДДС, в същото време страната е на предпоследно място по вноски за социално осигуряване (28%).

Топ 10

Първите десет компании по приходи в Латвия се доминират от енергийния сектор и комуналните услуги. Такива са пет от десетте най-големи компании в страната.

Като цяло, латвийските фирми са склонни да плащат ефективна корпоративна данъчна ставка, която е близо до законоустановената. Единствената компания, която значително се разграничава от тази тенденция, е Latvenergo.

Според годишните отчети на Latvenergo, компанията е платила само 8% от печалбата си като данък през 2015 г. и 0.0001% през 2014 г.
В годишния финансов отчет се посочва, че компанията се възползва от данъчни стимули за внедряване на нова технология. Това е особено интересно в контекста на Latvenergo, тъй като тя е компанията с

най-висока норма на печалбата за 2015 г., значително изпреварвайки останалите фирми от топ-10.

Elko Grupa също последователно успява да плаща данъчна ставка, по-ниска от законовия процент. През 2015 г. компанията внася само 5% данъци върху печалбата си. През 2014 г. и 2013 г. компанията е платила около 12%, през 2012 г. и 2011 г. съответно 6% и 4.5%. NESTE Latvija също плаща само 7.17% през 2015 г. и 1.28% през 2014 година.

Друго интересно наблюдение, което привлече вниманието ни е свързано с латвийското подразделение на полската група PKN Orlen. Orlen Latvija показва оперативен марж на печалбата от точно 0.6% през всяка от последните пет години. Това може да значи, че приходите и разходите на дружеството не са предмет на нормалните пазарни сили, оказващи влияние върху повечето компании. Може би има индикация, че компанията участва в пренасочване на печалби, тъй като е решила да ограничи печалбите на латвийската си дъщерна фирма.

Ние представихме това на PKN, които ни отговориха, че "Връзката между ORLEN Latvija и другите компании от ORLEN Capital Group е в пълно съответствие с местните и международни данъчни законодателства, изисквания и най-добри практики."

"Сделките между свързаните страни се извършват, следвайки изискванията на Насоките на ОИСР за трансферното ценообразуване за многонационалните предприятия и данъчните администрации, както и латвийските специфични законови изисквания."

"Освен това, преди внедряването на текущата методология за трансферно ценообразуване, ние се свързахме с латвийската данъчна служба и по-късно бяхме инспектирани от данъчния орган. Не бяха повдигнати възражения."

2015	Продажби, евро	Печалба преди данъци, евро	Данък, евро	Норма на печалбата	Данък като % печалба пр. д.
URALCHEM Trading	1,133,125,557	29,629,382	4,517,272	2.61%	15.25%
RIMI LATVIA	785,281,263	32,576,721	4,623,326	4.15%	14.19%
MAXIMA Latvija	688,799,668	23,689,504	4,219,672	3.44%	17.81%
Latvenergo	521,145,687	104,043,884	8,465,000	19.96%	8.14%
ORLEN Latvija	459,731,414	2,758,410	420,759	0.60%	15.25%
Latvijas Gāze	444,690,000	37,586,000	4,274,000	8.45%	11.37%
NESTE LATVIJA	407,320,000	11,676,961	836,909	2.87%	7.17%
ELKO GRUPA	368,006,295	9,155,805	459,120	2.49%	5.01%
Circle K Latvia	358,176,954	25,809,423	3,970,233	7.21%	15.38%
LDZ CARGO	332,706,150	4,148,505	1,573,000	1.25%	37.92%
Общо	**5,498,982,988**	**281,074,595**	**33,359,291**	**5.11%**	**11.87%**

Словения

Корпоративен данък - 17%

БВП	38,570,000,000 евро
Общи приходи на правителството	14,100,000,000 евро
Данъци върху печалбите на компаниите	600,000,000 евро
Преки данъци върху физически лица (напр. ДДФЛ)	2,000,000,000 евро
Приходи от данъци като % от БВП	36.56%
Корпоративен данък - % от общите държавни приходи	4.26%
Данък върху доходите - % от общите държавни приходи	14.18%
Вноски за социално осигуряване	5,600,000,000 евро
Социално осигуряване, % от общите държавни приходи	39.72%
Общи данъци върху стоки и услуги (продажби и ДДС)	3,200,000,000 евро
ДДС, % от общите държавни приходи	22.70%
Приходи от мита и акцизи	2 000 000 000 евро
Акцизи, % от общите държавни приходи	14.18%
Корпоративен данък като % от БВП	1.56%

Словения е още една страна, където компаниите изглежда имат сравнително малък принос към държавните приходи. Корпоративните данъци възлизат на само 4.26% от държавните приходи през 2015 г., докато данъците върху доходите на физическите лица формират над 14% от приходите. Общо, корпоративните данъци са 1.56% от БВП, вторите най-ниски в групата.

Размерът на ДДС и акцизите, събирани от правителството като част от общата данъчна сметка е по-нисък, отколкото в другите страни в региона и е много по-близък до средния за ОИСР.

Топ-10

Общо осем от най-големите компании в Словения – не успяхме да намерим данни за данъчните задължения на две компании – са задължени да плащат около 19% от печалбата си под формата на данъци. Въпреки това, зад тази средна стойност се крият огромни различия между данъчния принос на компаниите.

Например на консолидирана основа Gorenje отчита загуба през 2015 г., но все пак плаща 5 млн. евро данъци. HSE Group е платила 20 милиона евро върху загуби от почти половин милиард евро. Всъщност, вследствие на много големите загуби, понесени от HSE Group и самостоятелната компания HSE (виж по-долу), като цяло печалбите на десетте най-големи компании в Словения през 2015 г. са отрицателни.

Gen-I Group реализира печалба от 8.5 млн. евро, но данъчните служби й връщат 62 хил. евро през въпросната година. Krka е друга компания, която е получила пари от данъци – въпреки значителните печалби.

2015	Продажби евро	Печалба преди данъци, евро	Платен данък, евро	Норма на печалбата	Данък като % от печалбата
Petrol Group	3,816,881,799	75,133,650	6,349,277	1.97%	8.45%
GEN-I Group	1,731,202,568	8,501,259	-62,402	0.49%	-0.73%
Mercator Group	2,612,418,000	26,797,000	2,014,000	1.03%	7.52%
HSE Group	1,224,011,025	-469,173,610	19,376,592	-38.33%	-4.13%
Krka Group	1,164,607,000	180,712,000	-1,449,000	15.52%	-0.80%
Revoz	1,027,310,000	12,915,000	N/A	1.26%	N/A
Lek Group	1,059,336,443	96,940,559	N/A	9.15%	N/A
Gorenje Group	1,225,029,000	-3,988,000	5,137,000	-0.33%	-128.81%
Telekom Group	729,543,000	64,000,000	661,000	8.77%	1.03%
OMV Slovenija	598,857,000	21,398,0000	3,398,000	3.57%	15.88%
Общо	**12,997,278,835**	**-183,789,142**	**35,424,467**	**-1.41%**	**-19.27%**

Ако разгледаме отчетите на ниво самостоятелни компании (т.е. без да включваме всички дъщерни фирми, които може да бъдат и в други страни), отново виждаме големи разлики в данъчните плащания.

2015	Продажби, евро	Печалба преди данъци евро	Платен данък евро	Норма на печалбата	Данък като % от печалбата пр.д.
Petrol	3,063,509,316	37,781,197	4,938,680	1.23%	13.07%
GEN-I	1,777,143,535	8,762,770	282,622	0.49%	3.23%
Mercator	1,403,504,000	392,000	327,000	0.03%	83.42%
HSE	1,303,650,513	-315,007,781	16,005,618	-24.16%	-5.08%
Krka	1,086,526,000	159,373,000	- 11,488,000	14.67%	-7.21%
Revoz	1,027,310,000	12,915,000	N/A	1.26%	N/A
Lek	849,413,493	126,008,177	N/A	14.83%	N/A
Gorenje	683,408,000	-3,057,000	1,050,000	-0.45%	-34.35%
Telekom Slovenije	634,105,000	41,179,000	199,000	6.49%	0.48%
OMV Slovenija	598,857,000	18,000,000	3,398,000	3.01%	18.88%
Общо (-7,8)	**10,550,703,364**	**-52,576,814**	**14,712,920**	**-0.50%**	**-27.98%**

Gorenje

WPазгледахме по-обстойно отчетите на Gorenje, която по наше мнение има особено интересни данъчни задължения.

Въпреки че през 2015 г. компанията е платила някои данъчни задължения, ако разгледаме отчетите в детайли се вижда, че това плащане е съставено от "други данъци", а не корпоративен данък. Компанията също така успява да разсрочи плащанията си и да погаси данъчните задължения върху текущата печалба с минали загуби. Като се вземе под внимание всичко това, изглежда компанията не е плащала на словенското правителство никакъв корпоративен данък през последните пет години.

Попитахме Gorenje дали е вярно, че фирмата не е платила никакъв корпоративен данък в Словения. Фирмата не оспори нашите констатации. Компанията поясни, че "другите данъци", посочени в отчетите на Gorenje, са "данъци, удържани при източника, платени в чужбина".

Krka

Фармацевтичната компания Krka също има забележителна данъчна история. Krka е получила 11 млн. евро данъчен кредит през 2015 г., въпреки солидните си печалби през тази година. През предходната година компанията е платила повече, но година по-рано е била обложена само с 5% данък.

Общо за периода от пет години, компанията е платила 10.39% от печалбата си под формата на данъци, доста под словенския законов процент.

Krka ни обясни, че данъчното облекчение през 2015 г. е за сметка на надплащане на данъци през предходната година.

Krka плаща данъците си предварително, като ползвю за база печалбата от предходната година.
В случая печалбите през следващата година са били по-ниски, така че надвнесеният данък е бил възстановен. Krka също така потвърди, че данъчната ставка за компанията е по-ниска поради данъчни стимули за научноизследователска и развойна дейност.

Изводи

Нашето изследване показва, че ниските данъчни ставки не са "безплатен обяд" за правителствата – те имат своята алтернативна цена. Ако от компаниите не се събират достатъчно данъчни приходи, то разходите на правителството трябва да бъдат осигурени чрез други средства. Ниските данъци за бизнеса водят до по-висока тежест върху гражданите и по-голямо данъчно неравенство.

Като цяло за региона е вярно, че компаниите плащат относително ниски данъци – както в сравнение с гражданите на тези страни, така и в сравнение със страните от ОИСР.

Това означава, че данъчната тежест пада несъразмерно върху гражданите: или чрез относително по-високи преки данъци, или чрез повече косвени данъци върху стоките и услугите.

Един от начините да се предотврати състезанието за най-нисък корпоративен данък е се работи заедно на европейско равнище, за да се осигури общ набор от правила и норми за данъчно облагане на компаниите. Нашето виждане е, че страните от Централна и Източна Европа трябва да се ангажират позитивно с настоящите усилия за въвеждане на Обща консолидира корпоративна данъчна основа.

Когато разгледахме десетте най-големи компании във всяка страна, забелязахме чувствителни вариации в размера на данъците, който фирмите са длъжни да плащат върху своите печалби. Това отчасти се обяснява с факта, че много страни прилагат данъчни облекчения, които позволяват на компаниите значително да намалят данъчните си задължения. Според нас, страните би трябвало да са много по-прозрачни относно стимулите, които предоставят.

Също така подозираме, че ниските данъчни ставки в Централна и Източна Европа не отнемат стимулите за компаниите да избягват плащането на данъци и да укриват печалбите си. Има доказателства, че мултинационални компании в региона участват в подобни практики. С цел да се създаде по-голяма прозрачност за това какво и къде плащат компаниите, страните в региона трябва да подкрепят усилията, които ще принудят компаниите да отчитат печалбите си отделно за всяка една страна.